

**1000 UITDRUKKINGEN
EN GEZEGDEN DIE VAN JOU
EEN ENGELSMAN MAKEN**

**DON'T
GET ME
WRONG**

**BRIAN BRENNAN
ROSA PLANA**

NEDERLANDSE BEWERKING: MARÍA CAMARASA EN HENK LEENAERS

INHOUD

Voorwoord.....	7
Blijdschap of verdriet	11
Rust of onrust	13
Uitgeput of energiek	19
Goede mensen, slechte mensen	22
Slim, dom of gek	27
Optimisme of pessimisme.....	30
Gierig of vrijgevig	32
Over geld gesproken	34
Goedkoop of duur	44
Trots of schaamte	46
Verantwoordelijkheid nemen of afwijzen	50
De controle houden of verliezen	53
Gezond of ziek.....	55
Nieuw, jong, oud.....	57
Nuttig of nutteloos.....	61
Snel of langzaam	62
Afstand, afwezigheid.....	65
Nabijheid, overeenkomst	66
Veel, niets, te veel	67
Gemakkelijk of moeilijk.....	71
Hetzelfde of verschillend	74
Normaal of abnormaal	77
Zich aanpassen en leren.....	79
We staan quitte	80
Beginnen en ophouden.....	81
Gaan of blijven	85
Verbeteren of verslechteren	87
Succes of mislukking	89
Waarheid of leugen	98
Begroeting en afscheid	104
Goede manieren, slechte manieren.....	109
Ongeloof, verrassing	115
De draad weer oppakken	119

Eensgezindheid of onenigheid	123
Overtuiging, bevestiging, twijfel.....	134
Raadgevingen	137
Voorstellen, suggesties	140
Verontschuldigen	144
Vergiffenis of wraak.....	145
Conclusies	149
In alle openheid.....	151
Afgesproken	153
Producteigenschappen.....	155
Kritiek en lof.....	157
Mogelijkheid en waarschijnlijkheid.....	162
Haast en rust.....	170
Te veel van het goede	174
Vaag en onbestemd.....	178
Liefde en haat	180
Sociale, seksuele en liefdesrelaties	182
Veranderingen	192
Moed, ambitie of angst.....	196
Doorzetten.....	198
Problemen en uitdagingen.....	199
Noodlot.....	205
Noodzaak	208
Afwachten of handelen.....	209
Fatsoen en gedrag	215
Persoonlijke voorkeur	220
Belangrijk of onbelangrijk.....	225
Uitgaan	231
Openbaar of privé	236
Geruchten	242
Weten of niet weten	243
Geluk of pech.....	245
Zo of andersom.....	249
Tijd.....	251
Frequentie	254
Tijdsduur	255
Werk en werkloosheid	257
Spreekwoorden en gezegden	259
<i>Alfabetisch register</i>	<i>273</i>

VOORWOORD

Eindelijk vlot en vloeiend spreken

Ken je dat? Je wilt iets zeggen in het Engels, maar je merkt dat al die grammatica en woordjes die je hebt geleerd, niet toereikend zijn om lekker soepel en losjes te kunnen praten. Waarom klinkt jouw Engels na zo'n lange tijd toch nog steeds alsof het rechtstreeks uit een lesboek komt?

De woorden om familieleden mee aan te duiden (*grandmother, brother-in-law, second cousin, niece en nephew*) kun je zo oplepelen, maar uitdrukkingen als 'geen wonder', 'dat boeit me niet' of 'een luizenbaan hebben' ... hoe zeg je zoiets nu in het Engels? Of een spreekwoord als 'in nood leert men zijn vrienden kennen'? Dit heb je allemaal nog niet paraat.

Geschikt voor jou!

DON'T GET ME WRONG biedt een breed scala aan zegswijzen en uitdrukkingen waarmee je jezelf vlotter, treffender en natuurlijker kunt uitdrukken; je tilt jouw Engels naar een hoger plan!

Dit boek is speciaal gericht op Nederlandstalige gebruikers. Letterlijke vertalingen laten de ene keer verrassende overeenkomsten tussen beide talen zien, maar ook grappige verschillen, bijvoorbeeld bij *it's on me* (ik betaal) of *fit as a fiddle* (zo fris als een hoentje).

Hoe steekt dit boek in elkaar?

De zegswijzen en uitdrukkingen zijn verdeeld over **70 thema's**: 'beginnen en ophouden', 'liefde en haat', 'uitgaan', enzovoort. Sommige uitdrukkingen zijn gemarkeerd met een asterisk (*); hierbij gaat het om vulgaire, onbetamelijke taal, waarbij je je dus even goed achter de oren moet krabben voordat je die gebruikt – niet geschikt voor iedereen!

UITDRUKKING

UITLEG

(as) quick as a flash

*bliksemsnel
als de (gesmeerde) bliksem
met gezwinde spoed*

Zeer bruikbaar om uit te drukken dat iets plotseling is gebeurd, of dat iemand zeer snel op iets heeft gereageerd. Gaat meestal over iets uit het verleden.

- When she told them there was ice-cream for dessert, they finished their vegetables **as quick as a flash**.

VERTALINGEN

VOORBEELD

In de luchtige, vaak humoristisch geschreven stukjes kun je het volgende vinden:

- informatie over de herkomst van de uitdrukking(en);
- informatie over het stijlniveau (bijvoorbeeld: 'spreektaal' of 'plechtig');
- betekenisnuances;
- culturele achtergrond;
- synoniemen en voorbeelden in tekstverband.

Achter in het boek staan alle spreekwoorden, gezegden, zegswijzen en uitdrukkingen in een **alfabetische lijst**. Zo kun je ze snel vinden!

Uiteraard kun je het boek ook gewoon voor je plezier doorbladeren.

Welkom bij DON'T GET ME WRONG!

Van Dale Uitgevers

DON'T

GET ME

WRONG

OVER THE MOON

blijdschap

BLIJDSCHAP OF VERDRIET

(to be) blown away
ondersteboven (zijn)

over the moon

in de wolken

in de zevende hemel

zielsgelukkig

thrilled to bits

dolblij

buiten zichzelf (van vreugde)

Drie uitdrukkingen die grote vreugde beschrijven. De eerste variant hoor je tegenwoordig het vaakst, de derde is de oudste: iets wat een oma zegt als zij een ansichtkaart krijgt van haar kleinzoon.

○ ■ How do you feel about being named coordinator for the Social Sciences Department?

● I'm **over the moon**, especially considering how inexperienced I am compared to some other people here.

to be happy as a sandboy

blij zijn als een hondje

met zeven staarten

to be happy as Larry

in je nopjes zijn

als een kind zo blij zijn

to be happy as a cloud

in de wolken zijn

to be happy as a clam

at high water

zich als een vis in het water voelen

Letterlijk vertaald draait het bij het eerste voorbeeld om de jongens die aan het begin van de 19e eeuw in Londen zand verkochten en het geluk hadden daarvoor een fooi te krijgen in de vorm van bier. Het tweede voorbeeld beschrijft het geluk van een zekere Larry; het derde wordt het meest gebruikt. Het vierde voorbeeld tot slot is Amerikaans, met de letterlijke betekenis: zo gelukkig als een mossel bij vloed.

○ ■ How's Marie?

● **Happy as Larry**, she says. She loves her job in the Creative Department.

make my day

maak mijn dag goed!

doe me een plezier

doe me een lol

Wordt in de gebiedende wijs en in de verleden tijd gebruikt, vaak ironisch. Bekend uit de filmreeks *Dirty Harry*.

○ ■ I'm afraid I've got some news for you.

● Go on, **make my day**.

verdriet

(to feel) down in the dumps

in de put (zitten)
somber (zijn)

Deze uitdrukking wordt sinds de 16e eeuw gebezigd. Toen werd er verwarring mee uitgedrukt, tegenwoordig somberheid. Het is spreektaal en je zegt het vooral tegen kinderen.

- Why are you feeling **down in the dumps**? Is it because of something at school or at home?

(to be) in the doldrums

neerslachtig (zijn)
in de put (zitten)
gedepriimeerd (zijn)

Het begrip *doldrums* is afkomstig uit de zeevaart. Het staat voor de windstiltegordel rond de evenaar. Tegenwoordig gebruikt om melancholie, aanhoudende pech of verval uit te drukken.

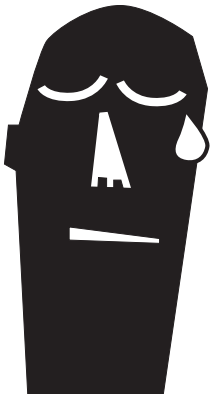
- ■ How's Dani?
● Hmm... **In the doldrums** at present, still looking for a job and wondering about her future.

(to be) sad-assed*

gedepriimeerd (zijn)
een hoopje ellende (zijn)
aan lager wal geraakt (zijn)

Straattaal uit de VS, die de Atlantische Oceaan (nog) niet is overgestoken. Dat *ass* eigenlijk 'anus' of 'kont' betekent, zegt in dit verband weinig, aangezien *sad-assed* gedepriimeerd betekent. Als er, zoals in het voorbeeld, over een plaats wordt gesproken, dan drukt het begrip verval uit.

- That is one **sad-assed** town! No way am I gonna go there again.

CHILLED OUT

RUST OF ONRUST

rust

after a storm comes a calm
na regen komt zonneshijn
na lijden komt verblijden
the calm after the storm
de kalmte na de storm

Twee vormen van hetzelfde spreekwoord. Het verschil tussen de twee Engelse varianten is dat de eerste in algemene zin wordt gebruikt en de tweede bij een concreet moment of voorval.

- My partner and I quarrel occasionally, but we think that's quite normal, and then of course there's always **the calm after the storm**.

(to be) calm and collected
rustig en beheerst (zijn)
de kalmte zelve (zijn)
bedoord (zijn)
(to be) unfazed
cool (blijven)
onaangedaan (blijven)

Calm and collected drukt een bewonderenswaardige mate aan zelfbeheersing uit, een gelaten, bijna heldhaftige houding in een situatie waarin iemand normaal gesproken uiterst nerveus wordt. Zeer gangbaar is ook de variant *cool, calm and collected*. Nog vaker hoor je *unfazed*; dat betekent hetzelfde en is meer spreektaal.

- It was an angry press conference that greeted the coach after the team were eliminated from the competition, but he remained **cool, calm and collected** as he answered questions and tried to explain the poor performance.
- She was quite **unfazed** when quizzed by the media about the drugs police found in her car.

to calm down*kalmeren**tot rust komen***to settle down***(tot) bedaren (komen)**rustig worden*

Twee werkwoorden met dezelfde betekenis: rustig worden na een stressvolle situatie. *Calm down!* hoor je ook vaak in de gebiedende wijs en is dan vergelijkbaar met het Nederlandse ‘Rustig nou!’ of ‘Even dimmen nu!’

- After the devastating earthquake, 7.1 on the Richter scale, it took this peaceful New Zealand city several days to **settle down** again.

to loosen up**to unwind***zich ontspannen**bijkomen**rustig worden***to chill out***chillen**relaxen***chilled***relaxed**ontspannen*

Drie werkwoorden en één bijvoeglijk naamwoord met vergelijkbare betekenissen. *Loosen up* heeft letterlijk betrekking op ontspanningsoefeningen van toneelspelers en atleten, maar wordt algemener gebruikt. *Wind up* betekende vroeger het opwinden van een uurwerk, *unwind* het tegenovergestelde. Vooral door jongeren gebezigd en daarmee vergelijkbaar met *chill out*. De letterlijke betekenis van *to chill* is afkoelen, bijvoorbeeld van witte wijn. *Chilled* kan een rustige, ontspannen atmosfeer beschrijven. Dertig jaar geleden zou je deze atmosfeer *cool* noemen. Tegenwoordig betekent *cool* ‘super’.

- ■ What did you do over the holiday, David?
 - I just **chilled out**; I really needed to after working so hard on my Master’s for two years.

peace and quiet*in rust en vrede
in alle rust*

Deze uitdrukking beschrijft een situatie zonder drukte en lawaai. Wordt altijd gebruikt in combinatie met *have of need*. Ook *some of a bit of* kan nog aan *peace and quiet* voorafgaan.

- ■ Your house is always so quiet.
 - I teach in a primary school; at home I need a bit of **peace and quiet**.

stiff upper lip*zich flink houden*

Een beeldende uitdrukking die je gebruikt in een complexe situatie waarin je je niet van je stuk mag laten brengen. Er wordt gezegd dat de uitdrukking stamt uit de tijd dat Groot-Brittannië nog een wereldrijk was. In hachelijke situaties moest worden voorkomen dat het trillen van de bovenlip – als teken van nervositeit – zichtbaar werd. In werkelijkheid is de uitdrukking niet in Groot-Brittannië ontstaan, maar in de VS. De uitdrukking dook voor het eerst op in de roman 'De hut van oom Tom' (1852), het toonaangevende boek over slavernij dat vele mensen de ogen opende. Wordt tegenwoordig vooral in humoristische zin gebruikt, en meestal in de gebiedende wijs.

- ■ But sir, there are over two thousand of them, and only two hundred of us!
 - **Stiff upper lip**, corporal!

onrust

**(to be) beside oneself
with anger***buiten zichzelf van woede (zijn)
woest (zijn)*

Een vooral literaire zegswijze om woede uit te drukken.

- I was **beside myself with anger** after I read the letter from her lawyer.

(that really) gets me going

*dat jaagt mij op stang
dat maakt me woedend*

sets my alarm bells ringing

*hiervan gaan bij mij alle
alambellen rinkelen*

Twee manieren om te zeggen dat je erg boos wordt. Afhankelijk van context, gemoedstoestand, zienswijze, enz., kan de eerste uitdrukking ook een positieve betekenis hebben: ‘dat geeft mij weer moed’, ‘dat laadt mijn accu weer op’. Het is omgangstaal, maar niet vulgair. Zo nu en dan hoor je ook de variant die begint met: *‘That’s one thing that really...’*

- When I hear people talking about cutting my salary and putting up income tax, well **that really sets my alarm bells ringing.**

(that really) gets my back up

*dat maakt me kwaad
dat irriteert me mateloos*

Uitspraak (op agressieve toon) van iemand die uit zijn vel springt van woede. De uitdrukking verwijst letterlijk naar de kromming van de rug; dat duidt – net als bij katten – op een instinctieve reactie. Informeel, maar niet vulgair. Net als bij de vorige zinswending bestaat ook voor deze een variant met het begin: *‘That’s one thing that really...’*

- He **gets my back up** with his sarcastic comments all the time.

**(that really) gets my goat
gets on my wick
gets up my nose**

*dat maakt me razend
daar word ik pislank van
dat maakt me woest
dat irriteert me enorm*

Drie manieren om je wrevel te uiten over iets dat je bijzonder ergert. De verwijzing naar de geit (*goat*) is geen toeval. Waar de samenhang tussen geit en woede – die vaker in het Engels wordt aangetroffen – vandaan komt, is echter niet geheel duidelijk. De tweede zinswending komt alleen in Brits-Engels voor. Alle drie zijn informeel, maar niet vulgair. *‘That’s one thing that really...’* kan ook hier weer worden gebruikt.

- It really **gets up my nose** the way she always thinks she needs to remind you four times that you have to do something.

(that really) gets on my nerves
dat werkt me (echt) op de zenuwen
drives me up the wall
dat maakt me razend

Zo maak je duidelijk dat je de gewoonten of het gedrag van anderen niet kunt uitstaan.

- What **really gets on my nerves** is the way you never ever switch off a light when you leave a room.

to get out of bed on the wrong side
met het verkeerde been uit bed stappen

Zo'n dag waarop alles verkeerd gaat ... Of, vaker, een manier om diplomatiek uit te drukken dat iemand de hele dag al een slecht humeur heeft.

- What's wrong with you today? Did you **get out of bed on the wrong side**?

to go ballistic
in woede uitbarsten
ontploffend

Drie zegswijzen die hetzelfde vertellen: iemand raakt buiten zinnen van woede. De eerste twee verwijzen naar de Koude Oorlog.

to go nuclear
woest worden
exploderen

- Oh shit! Dad **will go nuclear** when he finds out about this!

to go bananas
door het lint gaan
stapelgek van woede worden

in the heat of the moment
in het vuur van de strijd

Wordt bijvoorbeeld gebruikt als iemand na een hevige woordenwisseling bij zinnen komt en wil uitleggen dat sommige van zijn woorden of gebaren niet bijster doordacht waren.

- It happened **in the heat of the moment**, and it doesn't necessarily mean that that's my opinion of him.

to lose one's rag Dit betekent dat iemand zich dermate opwindt, dat hij bijna uitzinnig van woede wordt. Je gebruikt het vooral als je het over een concrete situatie hebt.

over de rooie gaan

- Oh, I really **lost my rag** the other day. I was on the metro and this woman with a baby was trying to rob me! I caught her hand as it went into my pocket, and I shouted: "What are you doing!", which is a bit silly because it was obvious.

(to be) miffed Betekent dat iemand zich beledigd voelt, in zijn eer aangetast. Wie zich *miffed* voelt, hult zich meestal in stilzwijgen en zet een gezicht op dat boekdelen spreekt.

gekrenkt (zijn)
beledigd (zijn)

- Is something wrong? Why are you so **miffed**? Is it something I said? Is it something I did? Is it something I didn't do? Is it something I didn't say?

(to be) pissed off* Iemand die *pissed off* is, hult zich zeker niet in stilzwijgen! Let op: *Piss off!* (gebiedende wijs) betekent 'Maak dat je wegkomt!' In Groot-Brittannië zeg je *pissed off*, in de VS enkel *pissed*. Maar dat betekent in Groot-Brittannië weer wat anders, namelijk: 'bezopen'.

pissig (zijn)
pisnijdig (zijn)

- I've been waiting here for you for one hour! I'm **pissed off**! Didn't we say nine o'clock? And why is your mobile switched off?

FULL OF BEANS

uitgeput

UITGEPUT OF ENERGIEK

(to be) done in

*uitgeput (zijn)
bekaf (zijn)
afgepeigerd (zijn)*

Spreektaal waarmee je vermoeidheid uitdrukt, en dan vooral na het werk. *Done en in* zijn beide beklemtoond.

- ■ How was work today?
 - Awful; we had customers coming in non-stop all day. I don't think I sat down once. I'm **done in**.

(to be) done to death

*afgezaagd (zijn)
uitentreuren/tot vervelens toe
(herhaald, behandeld, enz. zijn)*

Wordt gebruikt wanneer iemand iets zat is, het al tig keer heeft gezien of meegemaakt, vaak als het gaat over kunst (film, theater, schilderkunst, enz.) waarin niets nieuws of verfrissends valt te bespeuren.

- You might think "Oh, not another film about the cold war!" Hasn't this subject **been done to death?**, but you'd be wrong to miss this powerful new film by...

to hit the sack to hit the hay

*gaan pitten
gaan maffen
onder zeil gaan*

Zo zeg je op een vlotte manier dat je gaat slapen. Beide varianten verwijzen naar de tijd dat matrassen bestonden uit zakken gevuld met hooi.

- Shit, is that the time? I think we'd better **hit the sack**, don't you?

(to be) pooped
uitgeteld/bekaf (zijn)
(to be) knackered*
helemaal stuk (zitten)
kapot (zijn)
doodop/afgemat (zijn)
(to be) shagged out*
afgepeigerd/gevloerd (zijn)

Alle drie de woorden betekenen ongeveer hetzelfde. Het beleefde *pooped* hoor je vaak uit de mond van brave meisjes in oppervlakkige Amerikaanse soaps. Volwassenen kiezen eerder voor *knackered* of *shagged out*. Deze twee zijn eerder Brits en Iers. *Knackered* is terug te voeren op *knacker's yard*, een bewaarplek voor de karkassen van vee dat te oud is om het vlees ervan nog te kunnen eten. Is iemand rijp voor de *knacker's yard*, dan is hij duidelijk niet meer zo fris. *Shagged out* kun je ook gebruiken voor iemand die behoorlijk uitgewoond is door een hectisch seksleven.

- ■ And how are you tonight, love?
 - Absolutely **knackered**.
 - You mean **pooped**, I think, darling.
 - Do I?

energiek

to get/have a new lease of/on life
nieuw leven inblazen
een tweede kans krijgen
to give a new lease of/on life
weer tot leven wekken
een tweede kans geven

Een *lease* is een huur- of pachtovereenkomst. Het betreft hier een metafoor die Shakespeare vaak gebruikte. In de letterlijke betekenis kun je dit zeggen na een orgaantransplantatie. De ontvanger van het orgaan heeft daardoor het gevoel dat het leven hem een tweede kans schenkt. Je zegt dit ook in algemene zin, wanneer een verandering of verbetering iemand een langer en gelukkiger leven belooft. *A new lease of life* is Brits-Engels, *a new lease on life* Amerikaans.

- ■ Marrying that Russian girl 20 years younger than him seems to have given him a **new lease of life**, don't you think?
 - Something like that.